

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rit de Duminecă pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:
ae și șir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sânt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

PASIVITATE ȘI ACTIVITATE

Fost'am și pasiviști și activiști, ear' la urmă, până în prezent, numai pasiviști, cu o mică excepție, a unor persoane, cari, fie pentru poziția socială, fie pentru educațiunea lor politică, au alte idei și principii politice, osebite de ale obștei românești.

Formațiunea mai nouă a Monarchiei la 1867 ne-a găsit divisați în două partide politice: partidul Românilor din Transilvania, care a urmat politica de pasivitate față cu parlamentul Ungariei, și un alt partid, al Românilor din Ungaria și din Banat, cari dela început s'au pus pe terenul activității politice. Dar' și între Ardeleni se formase un grup mai mic de bărbați politici, cari pleau pentru activitate.

Fără îndoială, divisiunea aceasta era în detrimentul chestiunii naționale, dar' ea se impunea fatal prin raporturile de drept public deosebit: unul ardelenesc și altul unguresc; deosebire care se simte și astăzi în aplicarea unor legi speciale în Ardeal, precum e legea electorală și legea de presă, rămase din timpul absolutismului austriac.

Conducătorii politici ai Românilor au discutat multă vreme între sine și în ziaristică direcțiunea politică, care ar fi pentru Români mai rezonabilă și mai potrivită cu interesele naționale.

Maghiarilor, firește, le-au fost binevenite neînțelegerile noastre, ca să ocărnuiască țeara după bunul lor plac, și apoi să atribuiească politiciii pasivitate a Românilor stările nemulțumite ce li-s'au creat în stat. Sânt chiar între Români, oameni, cari vor să creadă, că dacă Ardelenii ar fi luat parte alături cu Români din Ungaria și din Banat, în parlamentul unguresc, noi n'am fi ajuns în situația politică de astăzi.

Facând însă reprivire asupra celor treizeci de ani ai domniei maghiare, dela întemeierea dualismului, putem constata cu certitudine preferințele politice de pasivitate față cu politica de activitate.

Ardelenii înainte de a se fi declarat pentru pasivitate în conferința națională dela Merceurea, în 1869, erau activiști în politică; ei intraseră în Reichsrath, în Dieta dela Cluj, în 1865 și în Dieta Ungariei dela Pesta în 1866. Dar' după trei ani de zile, cei mai entuziasmați activiști, ca dl. II. Pușcariu a trebuit să mărturisească la Merceurea, că deputații ardeleni n'au isprăvit nimic, în Dieta dela Pesta; ear' dl. Iosif Hossu, amar decepționat, zicea: „speranțele mele de 30 de ani, sânt nimicite“.

Atunci au văzut ei că în Dieta dela Cluj și în cea dela Pesta, li-se puse numai cursă, căci nu putură obține prin activitatea lor nici măcar ștergerea legii electorale feudale, și părăsind terenul activității au adoptat politica de pasivitate absolută.

Români din Ungaria și Banat au rămas consecuenți pe lângă politica de activitate, cu toate-că fuseră respinși cu proiectul lor separat despre egala îndreptățire a naționalităților. Ispravă însă nu făcură nici ei cu activitatea lor parlamentară, și cel dintăiu care în 1874 ieși de bună-voie din parlament și se puse pe terenul pasivității, a fost dl. Dr. Al. Mocsonyi; pe ceilalți deputați naționali îi scoase din parlament rind pe rind guvernul lui Tisza, până-ce nu mai rămase decât singur Traian Doda, care în 1887 depuse și el mandatul.

Atunci conferința națională dela Sibiu decretă pasivitatea absolută și generală a Românilor din Ungaria și Transilvania față cu parlamentul din Budapesta. În urmăre, este fapt constatat, că Români nu au fost străini de a lua parte alături cu concetățenii maghiari la viața publică constituțională, dar' guvernele câte s'au succedat dela 1868 le-au făcut imposibilă participarea și conlucrarea lor.

Excluderea din parlamentul unguresc a deputaților naționali români din Ungaria, este argumentul cel mai tare pentru pasivitate; așa ar fi pășit și Ardelenii dacă ar fi pășit în activitate. Opoziția maghiară însăș abia a eșit decimat la ultimele alegeri, și mereu accentuează și ea pasivitatea, ca politica rezonabilă față cu actualul sistem de violență și de corupțiune.

O foaie maghiară din Arad. despre acțiunea noastră. „Alföld“ în numărul seu de Duminecă, într'un articol, în care îndeamnă societatea maghiară să îmbrățișeze reuniunile de cultură ungurești cu mai mult zel, aminteste și de acțiunea noastră, spunând:

... Ca teren al *contra-agitațiunii* și-au designat Aradul și comitatul Aradului, oameni, care vreau să desvolte „conștiința națională românească“ în poporul, care astăzi deși nu vorbește încă limba noastră, dar' este credincios patriei. Pe acest popor numai așa îl putem apăra de influințele străicicioasă dacă li vom lega de noi cu binecuvântările culturii.

Am înregistrat acest pasagiu ca să se vadă cum înțeleg foile maghiare acțiunea noastră, numind desvoltarea „conștiinței naționale“ — *agitație*...

Din Bucovina. Din Rădăuți ni-se scrie: Campania electorală a început și mai ales pentru mandatul din curia a cincina e multă ferbere. Partidul socialist l-a numit candi-

dat pe tipograful Vitiuc. Șansele acestuia sânt minimale. Liberalii îl candidează pe Dr. Ulrich din Suceava, un perciunat de prima calitate. Se zice că guvernul va pune candidatura căpitanului districtual Duzinkiewicz sau a baronului Wolfahrt, vestitul bașibozuc guvernamental din Câmpulung. Se pare că și protopopul Balmoș din Dorna ar dori o candidatură guvernamentală. Partidul antisemit de aici a proclamat candidat pe dl. Tigran de Pruncul. Sântem însă siguri, că dl. de Pruncul ca membru credincios al partidului național nu va întreprinde nimic fără avisul partidului național din Cernăuți. Ear' acesta a ținut în 26 Ian. la Cernăuți o conferință intimă. Se zice, că cei mai mulți bărbați de încredere au opinat pentru candidatura dlui Dr. Georg. Popovici. „Gazeta Bucovinei“ n'a publicat însă nici un comunicat până acum. Aceasta e rău, fiindcă oamenilor din provincie le lipsește ori-ce orientare. Și alegerile se apropie mereu cu învâlmășagul lor în adevăr amenințător de candidați pentru această curie. „Gazeta Bucovinei“ ar trebui să fie mai comunicativă în ori-ce cas. Mai ales, că se dă aici ca pozitiv, că Dr. Popovici nu va primi candidatura. Unde rămâne atunci timpul de a găsi un alt candidat potrivit. În privința alegătorilor, am dori ca momentele decisive să ne afe cu rëndurile strănse și înțelepte:

Politica agrară.

Aveam un prieten original în felul său; toate boalele și-le vindecă cu pelinaș. Pelinaș la durerea de cap, pelinaș la sgârțurile de stomac, pelinaș la durerea de șele, pelinaș la durerea de măsele, ear cura aceasta și-o numea *pelinidă*. Și avea capăt la vorbă, căci pelinașul amete și ameteala amorte durerile. Dar' a mers cât a mers cu cura momentană și astăzi prietenul tot pe mâinile doftorilor a ajuns.

Politicianii maghiari încă sânt un fel de bonvivani cari la toate boalele sociale aplică pelinașul lor: maghiarisarea. Dacă suferă de imoralizare, pelinașul maghiarisării; dacă suferă de proletariat, pelinașul maghiarisării; de-l strîng curelele din afară, pelinașul maghiarisării. Am putea numi această cură „*magyaridă*“. Maghiarida ametește capetele pe moment, boala însă intră mai adânc în corp și de doftorie care să cureze radical boalele sociale nici nu vor să audă.

Pardon! Fostul fișpan al Bichișului căruia mai astăvară atâtea gălăgii îi făcuseră așa numiții agrar-socialiști, recomandă guvernului un leac: Kropacsek, pușca de gendarm, organizarea poliției de stat! Iar cei mai domoli și șireți recomandă hapurile „maghiaridei“: ve colonisăm între Români, mâncați-i pe ei și ve veți sătura!

În Rusia guvernele se ocupă cu studiu de arangiarea posesiunilor, căci în aceasta consistă cestiunea agrară. Și în țara noastră cum e contele Tol-

stoi își face sate pe moșile sale și cu studiu experimentează pentru a ajunge la o soluțiune a bunăstării țeranului. Și Tolstoi nu e singur! Rușii au deja un propriu sistem agrar, sistemul cunoscut sub numirea de „mir“, bun ori rău cum e, vorba e însă că se lucră cu studiu la fericirea poporului, și unde se lucră din bunăvoință acolo o bunăstare trebuie să resară. Guvernul, trimite la muncă silnică în Siberia pe cei turbulenți, dar de pușcat tot nu-i pușcă ca pe câni.

E cestiune de apreciere că ce este mai bine: glonțul și hrănirea cetățanului cu carne de cetățan, ori Siberia și întemeierea echitabilă a vetrelor țeranești. Și tot noi sântem liberi și muscalii robi.

Dar cu gloanțele gendarmerești încă n'avem să o luăm așa — literal — Casul dela Mehadica arată că la noi sânt țintite, între maghiari nu se descarcă, precum apare din turburările unguresci socialiste de astă-vară și din alte casuri mai recente.

Al doilea mijloc de colonizarea și parcelarea. Această operație socială un ministru magiar a exprimat-o înainte unei deputațiuni șvabești din Banat, care cerea parte din pământurile erariale, astfel: voi sînteți oameni harnici, mâncați-i pe Români de pe lângă voi, căci pământurile erariale sânt pentru alții.

Beksics Gusztáv, marele fabricant de „maghiaridă“ într'un prim din „Pesti Hirlap“ zice: „Nu putem suferi acele stări cari în o parte a Alföldului a restabilit deja iobăgia de înainte anului — 48. Simbră în unele părți în faptă a inaugurat robota“. La această nevoie maghiară mai adaugă „foamea“ țeranului maghiar după pământ.“

„Cu această însușire — continuă Dumnilui — cucerește țeranul de pe Alföld întinsele câmpii bănățenești pe sama statului maghiar, împingându-și iresistibil roiurile spre periferia sudică formând și scoțind cu lucrul („*Kikoplalva*“ és „*kidolgozva*“ — termini tehnici pentru strivirea noastră) din moșia sa pe neamurile mai lenese și luxurioase“. În care lucrare ține Beksics de aliat al țeranului maghiar pe țeranul șvab, despre care zice că e „avangarda asediului național (maghiar) ce de nou cucerește teritoriul maghiar“.

„Foamea“ țeranului maghiar se o stempere dar colonizarea și parcelarea.

Așa, se vor stirpi naționalitățile dinaintea elementului viguros maghiar și atunci de sine, fără violență va fi rezolvată cestiunea naționalităților.“

Acest Eldorado maghiar însă încă are un cusur, și adevă că agrar-so-

cialiștii maghiari, ajung sub conducerea conducătorilor socialiști străini. Atâta, altfel socialismul ar mântui maghiarismul.

Grosz Adolf, altcum tot neaș maghiar o dă tot pe această coardă a „maghiaridei” în „Magyarország”: Colonizați, parcași, adevărați după zisa ministrului, mâncați pe Români. Ca ovreu practic în toată ființa sa face propunerea cum să se întempe colonizarea și parcelarea, și adevărați: să se parceleze, și apoi colonizeze sârăci, lor pe așa anumitele moși din mână moarta cum sunt moșiile statului, bisericelor, a maioratelor, cele comunale și ale antreprenorilor.

Aceasta e receta „maghiaridei.” Altcum cătră voi zicea bătrânul Kusuth, că numai spada va rezolva cestiunea naționalităților. Tovarășul dlui Beksics, decedatul Resenberg voia să o rezolve prin sila culturală, iar acum dl Beksics merge un pas mai departe și recurge la stomac, acela să înghită hidra naționalităților. Tot atâtea elemente distructive, simptome patologice.

Dl Beksics recunoaște că agrar-socialismul maghiar e o specifică apariție simptomatică, căreia până acum nu i-sa făcut diagnosa. Aici suntem de acord.

Să ne apropiem nițel. Specula sistemului mercantil și molochul dărilor au stors pungile cetățenilor, iar liberalismul a stins credința și morală din inimile credincioșilor. Ai neștri au rămas cu sârăcia și înțepătura liberalismului nu le-a putut înșalșii lor, și astăzi sunt sârăci dar oameni: cari cred și sperază în ordinea legii morale și în puterile lor de rezistență. Țeranul maghiar însă și sârăcit și demoralizat prin liberalismul religios și grandomania națională, e mârnat cum voi o ziceți „de foamea de pământ” și de hegemonia politică, și astăzi au ajuns acel stadiu patologie unde se califică de *insanie morală*.

Boală psihică e socialismul maghiar, domnule Beksics, și nu boală fizică. Ispitiți numai a prognosa procesul de

maghiarisare și veți ajunge la adevărata diagnosa psihică. De nu veți face așa, veți face cu un salto-mortal mai mult, și nu vĕ oprii până la rășboiul civil.

Credeți că „foamea de pământ” va fi stâmpărată de cele câteva iughere de pământ, căpătate prin retorta hienelor de speculanți? Că doar sistemul care a produs „foamea de pământ” sustă și pentru coloniștii. Schimbați sistemul: ușurați dările și înlesniți căștigul țăranului, restabiliți frica de Dumnezeu în popor, respectarea dreptului de al meu și al seșu, munca cinștită și viața creștinească fără de prihana, vindecați insania morală, grandomania maghiară, și socialismul e sfârșit.

O politică agrară care așa voește să rezolve cestiunea țăranului, că trimite pe unul să mârănec pe celalt, e o politică de canibali, isvorită din o insanie morală și duce la rășboiul civil, care va nimici și părțile integre ale țerii.

Nu ametiți popoarele cu buruiana „maghiaridei”, atunci când i-ați luat căpătăiul și lați făcut vagabond, ci îi redăți pe Dumnezeu, pe care l-ați scos din inimile lor, și acela va implini toate, va implini mai ales golul ce la făcut politica voastră în țarina lor strămoșească, și în moștenirea credinței și speranței sufletului lor.

Uncheșul.

Corespondență din Bucu...

Alegeri suplimentare. — Sosirea dlui D. A. Sturdza.

București, 18/30 Ianuarie.

Alegerile suplimentare la Camera și Senat, terminate alaltaieri, a deschis porțile parlamentului duor bărbați de stat marcați. D-nii Lascar Catargiu și P. P. Carp au fost aleși Senatori de colegiul I dela Iași și Vaslui. Cincisprezece luni aproape sânt decând acești doi șefi de partide au pârăsit banca ministerială și au trecut în opoziție. La alegerile generale pentru parlament, sĕvrșite în Noem-

vrie 1895, nici dl Catargiu, nici dl Carp n'au putut obține un mandat dela alegători, și erau siliți se renunțe la o manifestare a vederilor lor politice, sau să se mârșinească la discursuri ținute în întruniri publice. De astădată și unul și altul a gășit o cale netedă. Dl Catargiu a biruit fără luptă, neavĕnd contracandidat, car' dl Carp a obținut fără multă greutate cele 39 voturi dela cei 50 alegători căți număra cu totul micul colegiu al Vasluiului.

Dl Carp a fost adeseori tovarășul dlui Catargiu și a mers împreună mână în mână, dar' totdeauna cu o distanță oare-care între dinșii. Este o alianță mai mult de nevoie decât de principii. Dacă presa conservatoare și junimistă reprezintă fidel raporturile actuale între aceste douē partide, atunci distanța între șefii lor, în momentul când întră în Senat e foarte mare. Dl Carp gășește în Senat numai un singur partisan, pe dl Tit Maiorescu, reprezentantul universității de aci. Nici dl Catargiu nu e mai norocos; afară de un domn Brebeșeanu, nu mai este nici un Senator, care să se închine steagului conservator.

Și Camera deputaților primește un luptătoriu al partidului conservator, eșit tot din alegerile suplimentare. Dl Tache Ionescu, fostul ministru al cultelor și instrucțiunii publice, a obținut la Caracal o majoritate de 23 voturi; bunul seșu tovarăș Nicolae Filipescu, fostul primar al capitalei sub guvernul Catargiu, a rămas la Galați deocârdată în balotagiu. Ambii, oamienii înca tineri, trec de partizani foarte sprinteni și dibaci, cari nu se dau înapoi inaintea nici unui fel de obstacol. Dl Ionescu nu gășește pe băncile deputaților tovarăș decât pe junimistul și fostul seșu coleg în ministeriu Alex. Marghiloman.

Dl Pann, un alt om politic marcant, care, deși „șef al radicalilor” merge foarte bucuros împreună cu conservatorii, n'a reușit la Botoșani.

După validitatea acestor alegeri parlamentul român va avea deci nu numai reprezentanți ai tuturor parti-

delor politice ei și a tuturor fracțiunilor.

Venind dela Viena dl *Dimitrie A. Sturdza*, șeful partidului național-liberal, a sosit astăzi aici cu trenul accelerat de la Vircerova. Toți frumtașii partidului și mai multe mii de oameni l-au întâmpinat la gară, urându-i bunăvenire.

Scrisoare din Cluj.

18/30 Ianuarie 1897.

Nația să produce. — Ascultare facultativă. — „Lealitate”. — Colportajul.

Succesele tinerilor noștri sânt la ordinea zilei. Privirea întregii „Alma Mater” e îndreptată de un timp încoaci asupra tinerimii române, care din zi în zi dă dovezi eclatante despre conștiința chemării sale ce o are în prima linie ea tinerime studiosă, și a doua nu mai puțin însemnată ea tinerime română.

E drept că nu prea avem printre tinerii noștri „celebrități de boulevarduri”, dar avem cu atât mai mulți tineri strguincioși cari timpul ce-l au liber îl știu întrebuința pe lângă căștigarea mijloacelor de traiu spre *cultivarea proprie*.

Azi încă am fost în plăcuta poziție de a ne bucura de reușita splendidă alor doi tineri români. Unul dl *Liviu Micșă*, care îndată după primirea absolutorului, a prestat cu *distingere* rigurosul prim din științele juridice. Al doilea, dl *Clemente Barbul*, talentatul candidat de avocat în cancelaria dlui Dr. *Teodor Mihali*, — a fost promovat la asistență tinerilor români, de Doctor în drept.

După promoție, ca de obicei a urmat tradiționalul „*notus doctoris*”, cu care ocaziune sau ridicat păhar în onoarea noului Dr. din partea alor dr. *S. Morar* adv. Nic. *Bobog* director la filiala „Transilvanica”, *A. Bogdan* stud. în drept și alții.

Cu finea semestrului de iarnă, a produs o justă bucurie în șinul universitarilor, știind, că pe viitor o să se introducă și la universitatea noastră *ascultarea facultativă* în locul celei *obligatoare* de până acum.

Acest eveniment într'adevăr pe lângă ceea că ar semnala o propășire cătră adevărata libertate academică, ar mai produce o urcare considerabilă a numărului universitarilor și de altă parte ar pune capăt anomaliilor produse prin ceteria de catalog.

Am zis anomalie, pentru-că unii și norocoși, dar mai mult speculanți, sĕ prezintă

Prin vitriol.

(Urmare din nr. 10)

Dintre toți, Gefescu, vecinul de peste drum o urmăria precum am spus, cu semnele vĕdite ale unei admirațiuni și iubiri, pe cât de discrete, pe atât de stăruitoare, ceea ce putea mărturisii de un simțemĕnt puternic.

Intr'o zi Iulietă primi, prin servitoarea sa, o scrisoare foarte aprinsă dela Gefescu.

Dar' fiindcă acesta vorbia mai mult de setea unor însușiri sufletești, — frumșețe nevăzută ci bănuită numai, închipuire a unui suflet aprins de dragoste, — mare impresiune nu făcu d-șoarei Umbreanu.

Cu toate acestea începu să se arate mai des la fereastră cu pricina, — ba une-ori să-și facă „toaleta” chiar în dreptul acelei ferestre.

Astfel Gefescu, de după perdeaua dela fereastră lui, surprinse farmecul frumșețelor foarte plastice ale celui corp ce-i dăduse deja fiori de plăcere.

Aprins și mai mult, sensualicește, Costel Gefescu, îi scrisese earăși, vorbindu-i acum însă de „*divinele frumșeți ale corpului seșu*” care impliniau pe cele sufletești și făceau

din ea, cea mai perfectă ființă ce-i fusese dat să vadă.

D-șoara Iulietă Umbreanu fu mai mișcată acum și răspunse în aceeași zi, unui salut dela fereastră, al lui Gefescu.

Din ziua aceea Gefescu o urmăria cu manifestări pe față, salutându-o, arĕtându-se foarte înamorat chiar în vaza părinților ei.

Aceasta, le dădu de gândit, firește, ea părinții, și să sfătuiră între ei ce era de făcut.

D-na Umbreanu nu voi s'auză de mârșitișul Iulietei, așa de curĕnd. Par'că s'ar fi despărșit cu totul de dînsa.

Dl Umbreanu, îi amintă că Iulietă implini-se douăzeci de ani, că trebuia să se mârșite cu cineva.

D-na Umbreanu, dintr'o pornire neîncredințată de încăpătinare stăruie în ideea sa dintăiu; Iulietă avĕ destul timp încă să se mârșite.

Dl Umbreanu atunci întrebă pe Iulietă dacă vrea să se mârșite și, mai ales, dacă simte ceva pentru tînĕrul Gefescu.

Iulietă răspunse la primul punct cu un *da* care nu vrea să zică „*nu*”, ear' la punctul al doilea cu acel „*nu*” care poate însemna foarte bine: „*da*”.

Dl Umbreanu își hotărî atunci sarcina să cerceteze de aproape cine era acel domn

Gefescu, ce făcea, ce putea fi pentru viitorul d-șoarei Iulietă.

III.

Cu toate-că în rolul ce juca Gefescu, starea materială a familiei Umbreanu îl mișca mai mult, începă să-și deș samă dela o vreme că să și pasionase de Iulietă.

Tăcerea, de partea familiei Umbreanu, ajunsese să-l infurieze.

Până când așteptarea?

Dacă nu l-ar fi voinț, pentru ce Iulietă îl asasina în fie-ce zi cu priveliștea voluptuoasei sale făpturi?

Nu-i mai zimbăia, nu mai răspundea la salutările lui, — dar' îl privia, dar' primia în aceea tăcere ciudată, scrisorile lui, toate semnele lui aprinse de dragoste.

Era o tactică pentru a-i cerea puterea de trăinicie a simțemĕntului?

Ori-cum, ținea prea demult timp acuma, ear' lui i-se sleia răbdarea.

Îi veniau furii să se repeadă în stradă și s'o cuprindă în brațe; îi veniau gânduri năbădăioase să se strecoare în casă la Umbreanu, — aci pentru a le cere fata, — aci pentru a-i amenința cu rășbunarea lui de nu i-o vor da. — aci să-și ia cu sila drepturi asupra Iulietei.

În adevăr, în una din zile, cătră seară, servitoarea familiei veni și-i spusese lui Gefescu că d-șoara Iulietă era singură acasă.

Un val de sânge îi năvăli lui Costel, la cap, și să repezi ca un furios pe seară, trecu strada și urcă la Umbreanu, aproape fără să respire.

Iulietă sta la o fereastră-uşă dinspre strada principală, c'un ziar în mână; se prefăcea că citește, însă cu mult interes privia la grupurile ce se formau din când în când, peste drum la ea, pe trotuar, și se îmbĕta de succesul frumșeții sale.

De-odată simți lângă ea o suflare repede aprinsă, dogoritoare.

Privi înapoi și dădu un țipĕt.

Când să se ridice, două brațe puternice o și înțesărară, ear' buzele arzătoare ale lui Gefescu începă să se plimbe înșetate pe obrazul, pe gâtul ei, apoi pe mârșile ei, cămă isbutia să se desfacă de dînsul.

— Iulieto, te rog... te implor... murmură Costel cu acel glas al patimei car desmiardă, care să innăbuși în propria țărĕie.

— Lasă-mĕ, ce cauți aici! Fugii!

(Va urma.)

la oare numai când dau cu socoteala că să va ceti catalog și astfel de multe-ori primese notă de diligență relativ mai bună ca cei care cercetând de altcum regulat prelegerile, din nefericire absentează chiar numai dela ora cu catalogul.

Nu țin de superflu a Vă aminti un cas interesant din viața colegilor maghiari, — drept dovadă la mult pretinsa *lealitate* a patrioților.

S'a întăritat maghiari "mai deunăzi adevăți universitarilor maghiari" mai deunăzi adevăți, nu mai puțin ca în anii al 23-lea (1) *dela înființarea acelei societăți* a propus să se facă o petițiune la senatul universitar pentru primirea unui portret a Maestății Sale, cu scop să-l așeze în localul societății. Propunerea nu-i vorba s'a primit și s'a luat la protocol, când iață un membru (trebue că a fost ager la ochi) descoperă într'un unghiu după ușă un portret a Maestății Sale cam de 15 cm. lung și 9 cm. lat. Vezi doamne în fruntea salei era portretul de 120 cm. lung și 80 cm. lat a lui „Kossuth őpénk”!

Poftim *lealitate* și *dinasticism*.

Încă ceva despre specialitatea nou introdusă numită *colportaj*. Unele dintre foile pestre scriu în care colportanții fără nici un respect la moralitatea publică, fecăre a face reclame ziarelor, cari le vind'pe stradă. În Cluj încă nu se colporteurază decât foile cu un cruceer, a la „Esti Ujsäg”. Colportanții pe aici sânt băieți de țigani, cari pe stradă produc mult haz, pentru-că neștiind ei citi, titlurile articolelor senzaționale, cari 'i-le bat în cap editorilor, bieții de ei le zic tot schimonosit de tot. Pe lângă aceia sânt și impertinenți. Intră și în case ceea ce nu ar fi permis și dacă nu isbutesc să te fecă să cumperi, încep a cerși cruceerul.

Politia, care are de resclvat chestii de înaltă politică, ca chestia *naționalităților*, nu te scutește de astfel de șicane.

g p.

NOUTĂȚI

II. Sa Dr. Demetriu Radu. Cetim în „Unirea”: Noul episcop al Lugosului II. Sa Dr. Demetriu Radu, a sosit în Blaj venind de la București cu acceleratul de seară. La gară 'i-a întâmpinat un număr de eunosenți și stimători, în mele căror 'i-a binevenit în puține cuvinte. Dr. e. Hossu a toțeei venit niția la gară 'i-au însoțit pe II. Sa până la curtea mitropolitană, unde va avea locuință ca oaspe al Esc. Sale Mitropolitului până la timpul consacării Sale întru episcop. Capitoul mitropolitan și membrii consistoriului arhiepiscopesc și-au fecut onorurile înaintea noului episcop, căruia 'i-a esprimit urările de bun succes *Domnul* preșit și vicar general *I. M. Moldovan*. — II. Sa de presente își face vizitele pe la onorațiilor din Blaj și apoi se va pregăti pentru consacrară Sa, care se va face la sf. sărbători ale *Pascilor*.

Balul din Arad d'n anul acesta promise a întrece chiar renumele seu de până acum. Pregătirile se fac într'una, cu mult zel, din partea harnicilor arangiatori. Măne, Miercuri, la orele 7 și jumătate, se va ține în sala cea mare a hotelului „Central” probă de romană, și anume la acordurile mușiceei militare. Înainte de probă va fi mai întâi în restaurațiune o convenire comună. Toate semnele, precum participarea inteligenții din cele mai depărtate părți, sânt dovadă a strelucitului succes, ce-l va avea cu siguranță balul dela 6 Februarie.

„Correspondance Rose,” publicațiunea dlui R. Fava pentru apărarea intereselor naționale românești, scrie despre dl *Dr. George Popovici*, unul dintre cei mai inteligenți și zeloși tineri din Bucovina, că în călătoria sa de studiu prin Germania și Austria se folosește de privilegii să infirmeze toate cererile normative asupra *cesiunii naționale*.

Alegere de preot. Duminecă, în 31 Ianuarie n. s'a ținut alegerea de preot-capelan la *Băntia*, unde s'a ales capelanul din Repstig *Simion Cornea* jun. cu totalitatea voturilor, afară de 5. Aleste 5 voturi le-a primit *Fabriciu Manuila*, preot la Sohotel. Alegerea a condus-o dl *I. Evatiani*, ca esmis consistorial.

Apponyi — mire. Conte Apponyi Albert, șeful partidului național maghiar, s'a logodit cu contesa *Clotilda Mensdorf*, fiica fostului ministru al casei Imperătești și ministru de externe. Mirele se apropie de 50, iar mireasa e de 29 ani. Fidanțarea s'a fecut în Viena.

Procesul „Dreptății.” La 18 Februarie n. a. e. — serie „Dreptatea” — se va pertracta înaintea juriului de presă procesul de presă intentat *ex officio* prin dl procuror reg. d'aici, pentru trei corespondențe apărute în vara trecută în „Dreptatea” (Nrii 138, 139 și 146) din incidentul regretabil obvenit la *Mehadica*. Acusa, rădicată nu în numele statului, ci în numele celor fișci comitatensii din *Lugos*: *Sulyok Arpad* și *Prostean Miklós*, sustine, că acești 2 domni ar fi fost calumniați și vătâmați în onoarea lor.

Scrierile decedatului Iraclic Porumbescu. Dl *Leonida Bobnărescu*, profesor de gimnastică și student în filosofie, a lui laudabila hotărâre să aduce la un loc și să edece într'un volum scrierile decedatului exarh și paroch *Iraclic Porumbescu*, unul dintre fruntașii scriitori *bucovinieni*. Episoadele vieții lui vor interesa de sigur pe toți *Bucovinienii* — serie „G. B.”

Examine de cualificațiune preoțestă și de învățatori în diecesa Aradului. Consistorul eparchial din Arad a designat deja termenul pentru examinele de cualificațiune, anume pentru candidații la preoție *Marți în 416* și următoarele zile din *Februarie* u. e. La examen vor fi admisi numai acei clerici absoluți, cari până în 31 I. e. v. își vor fi prezentat recursele ajustate conform §-lui 8 din Regulamentul sinodal.

Pentru examenul de cualificațiune necătorească e pus termenul de *11 (23) Februarie 1897* și zilele următoare. Examenul să ține în institutul pedagogic-teologic din Arad. Recurenții au să-și presente recursele lor la Consistoriul eparch. până în 10 (22) Februarie a. e. provăzute cu atestat de hotez, absolutoriu preparandial și alte documente ce le vor fi prezentat despre pregătirea lor. La zisul termen să se presinte candidații, în persoană, pentru a luera temele.

Crima unui băiat de jidan. În școala reală dela *Alba Regală*, jidanul *Reitmann Jenő* student de cl. VI a început să injure în chip murdar pe creștini. Un coleg al seu, cu numele *Kereszturi* 'i-a certat pentru aceea, din ce apoi s'au născut o bătăie între cei doi studenți. Jidanul a fost mai tare, isbindu-'l de pământ pe colegul seu, căruia un picior i-s'a strimțorat între bănci și jidanul până atunci s'a tot legănat pe piciorul strimțorat al studentului, până când 'i-a frânt piciorul în sensul adevărat al cuvântului. *Kereszturi* a fost transportat la spital iar jidanul dat afară din școală! — Numai atât; altceva nu 'i-s'a întâmplat jidanului care injură mai departe la creștini...

Consulatul general al României la Budapesta, publică decisiunea ministeriului de resbel al României Nr. 336 din 3 Decembrie 1896, prin care ordonă, ca toți concediații, rezerviștii, milițienii și glotașii din armata română, care au locuința în Ungaria sau în provinciile: *Bosnia* și *Erțegovina*, să trimită libretele lor militare spre a fi vizate, în fie-care an în luna Februarie, atașaturii lui alitar al României în *Austria-Ungaria*, la adresa *Legatiunelei României în Viena*, și anume prin poștă, în plic recomandat, cu indicațiunea exactă a adresei lor.

Invitare la abonament

Deschidem prin această abonament pe anul 1897 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sânt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an	fl. 10.—
Pe 1/2 an	” 5.—
Pe 1/4 an	” 2.50
Pe o lună	” 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 paginale de foii de zi, plus un adaus popular de 4 pagine.

Domni cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul popular dela numeral de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI”

FELURIMI

Istoricul ieslelor în care s'a născut Christos. Toți creștinii știu că *Isus Christos* născutul fumei nu s'a născut în un palat, ci într'un staul de vite din orașul *Bittleem*. Prin nașterea într'un staul, *Dumnezeu* a vrut să arate bogăților că întru nimic ei nu sânt mai pre sus decât cei săraci.

Staulul de vite în care s'a născut *Christos*, era proprietatea unui bogat fariseu din *Bittleem*.

După ce *Isus* a părăsit împreună cu *Iosif* și cu *Maria* staulul în care se născuse, un credincios creștin, *Argiron Kislais*, a oferit un preț mare fariseului pentru staulul în care se născuse *Isus*.

Fariseul a primit arginți și în schimbul lor, a vindut staul creștinului.

Arghiron a păstrat staulul până la moartea sa; el i-a servit drept loc de rugăciune. Cu timpul staulul se derăpănașe foarte rău și fiul lui *Arghiron*, *Ianicus*, fu nevoit să-l dărte.

El păstră din tot staulul numai ieslele în care *Maria* puse pe *Isus* după naștere, și după ce le încadră cu argint, le puse în camera lui de culcare, deasupra icoanelor.

Din tată în fiu, ieslele serviră drept icoană și în chipul acesta au fost moștenite timp de 450 de ani, de către 12 persoane.

La fie-care pericol, la fie-care nenorocire care îi isbia, posesorii ieslelor cădeau în genunchi în fața lor și în chipul acesta își aflau mântuirea.

Rnd pe rând moștenitorii făcără averi mari, de pe urmă acestor iesle sante căci șirul pelerinilor era nesfârșit, fiind mulți aceia cari doriau să vadă și să pipăie ieslele minunate. Pelerinii nu plecau nici odată fără să lase ceva în casa care posedea o podoabă atât de sfântă și de prețioasă.

Isus chiar, înainte de a începe predicarea creștinismului, făcu o vizită acestei case și se închină ieslele în cari vĂzuse lumina zilei.

Până la anul 701 se știu de urma ieslelor sante, dar dela această dată încolo, nu se mai știe nimic.

Posesorii ieslelor au dispărut într'o zi dimpreună cu podoaba lor sfântă și prețioasă.

O mulțime de istorii, unele mai mistice decât altele, se povestesc despre această dispariție curioasă.

Până în zilele noastre însă, adevărul a rămas ascuns și dispariția ultimului moștenitor al lui *Arghiron Kislais*, mister nepătruns, a rămas.

Posta redacțiunii.

Dlui *Damaschin Marghircantiu* în *Sécusij*. Declarația-protest despre care vorbești nu ni-s'a trimis; tot ce am primit e o mică știre că sa fecut această declarație. Te rugăm să ni-o trimiți dta.

Gp. Insuflățiunea d'ale e laudabilă; serviciul ce ni'l faci ne veselește. Salutare!

Laric. Nimic?...

Iunius. Reprivirele d'ale de 4 coli mari nu le-am putut citi. Te rugăm să ne scrii legibil și mai ales scurt.

ULTIME ȘTIRI

Contra ridicării cvotei.

Hotărârea congregațiunii din *Agria* de-a înainta petiție către parlament contra ridicării cvotei, a aflat răsunet la *Alba Regală*, unde baronul *Mansdorf* a declarat însoțit de aprobarea șgomotoasă a întrezei congregații, că protestează în contra oricărei înecărări de a ridica cvota, și propune trimiterea unei petiții la dieta din *Budapesta* în forma trimisă de congregația din *Agria*. Propunerea s'a primit cu însufletire.

Congresul socialiștilor agrari.

În *Budapesta* să ține primul congres al socialiștilor agrari de pe *Alföld*. De față sânt tot reprezentanții ai comunelor curat *ungurești* de pe pusta *ungurească*. Mai bine e reprezentat *Orosháza* și *H. Oșorheiu*. S'a fecut mai întâiu expunerile situației în diferite, comune și ținuturi povestind câte-unul despre grozave miserii. Se vorbește afară de ungu rește și în limba nemțească și sărbă, rar însă de tot. Cel mai ascultat orator e *Csizmădia Săndor* un flăcău ca de 22 ani, condamnat nu demult pentru îndemn la ură față de patrie. El interpretează programul. În decursul cuvântării sale a zis și următoarele: „Vom face la tot casul mai bine dacă pretindem validitatea principiilor social-democratice decât să strigăm *Éljen a haza* și să murim de foame cu patriotism!”

Peste tot ședința se ține în ton agitat cu desevirșire și tinguirile mai ales contra guvernului și a celor ce s'au angajat la aranjarea socialismului agrar, a la *Tallian*, — sânt foarte energice. Contra acestuia *Csizmădia* a adus acusa, că el e cauza „excepționalelor stări” din *Alföld*.

Lupta Dervișilor.

O trupă de spioni reîntorcându-se din expediția lor, au aflat, că *Dervișii* sânt pregătiți cu desevirșire la o strașnică luptă de *guerilla*. Cu toate aste, generalul *Baldysera* nu află situația de *Ingrijitoare*.

Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriau

CANDIDAT DE ADVOCAT**ROMÂN CU PRAXĂ**se caută pentru aplicare în cancelaria
advocatului**Dr. IOAN SUCIU,**

în ARAD

[5] 2—

Aduc la cunoștința p. t. publicului, că în

ATELIERUL MEUdin *Piața Tököli nr. 8*, se confecționează cele mai **bune** și
solide ghete pentru domni și dame, din peile cele mai fine
precum: „*Spiegel*“ de vacs, *Chagron* de vițel, *jevro sidif*,
farbate. Primesc comande care se execută prompt.**Francisc Rognean,**
pantofar în Arad.

[4] 3—

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodokcare după experiențele făcute la mai multe facultăți de medi-
cină s'au dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută
mai ales: la **conturbări de mistuire, maladiile stomacului,**
a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.**BORVIZ DE PRIMUL RANG**care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în
acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar
și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă mi-
nerală.

Deposit în Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul **I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai**
Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov de-
posit propriu **strada Căldărarilor nr. 68,** și se poate comanda
și de adreptul dela administrațiunea subsemnata.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „**MATILDA**“:

7 - [2]

Josef György,

(comit. Hâromszék) Bodok. (Transilvania)

„MINERVA“**INSTITUT TIPOGRAFIC SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE****Cea mai ieftină tipografie!****Tipografia „Minerva“ din Orăștie, strada Berăriei Nr. 10, mărindu-și asortimentul, își oferă on. public serviciile sale pentru ori-ce
fel de tipărire.**Fiind pusă în plăcuta pozițiune de a dispune de **6 mașini,** și anume: **2 prese accelerate, mari, 2 prese de mână, mici, și 2**
mașini: una de perforat și una de tăiat, precum și de **112 soluri de litere** de cele mai moderne, cu mai bine de **200 clișeuri**
și felurite alte obiecte tehnice, — garantează pentru efectuare promptă, corectă și frumoasă, cu **prețuri foarte ieftine!**„**MINERVA**“ primește mai departe să efectuească tipărituri de cărți și broșuri de ori-ce mărime, pe lângă invoeli de plată foarte
ușoare, în rate dacă e de lipsă.**Pentru Bănci** tipărește Bilanțuri, Acții, Libele de depuneri, Cărți, Documente de Cassă și tot felul de
tipărituri.**Pentru infățișare plăcută, atrăgătoare, se garantează.**

Direcțiunea Institutului Tipografic

„MINERVA“.

8— [1]